

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Horodok/ Ukraina (gob. wołyńska)/ Cesarstwo Rosyjskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Horodeckie Muzeum Guberni Wołyńskiej barona F.R. Steinheila (Городецкий музей Волинской губернии барона Ф.Р. Штейнгель)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum prywatne, założone w 1896 r., zbiory podzielone na 5 oddziałów: przyrodniczy, geograficzny, antropologiczny, archeologiczny i etnograficzny, uzupełnione o bibliotekę, posiadającej m.in. tytuły polskie oraz zbiór druków ulotnych. Zbiory skoncentrowane na wołynianinach, w zakresie zgodnym z podziałem wewnętrznym muzeum. W kilku aspektach placówka nowatorska. W kolekcji pierwsze na ziemiach ukraińskich wałki fonograficzne z zapisem utworów ludowych. Dbłość o sprawdzanie proveniencji obiektów. Istniało do 1914/1915 r.

Daty działalności / zakres czasowy:

1896 - 1914

Dostępność

Dostępne – według relacji z 1907 r. – powszechnie w miesiącach letnich, zapewne po umówieniu również w innym okresie.

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Patrymonialna i mnemoniczna

Rodzaj pamięci

Narodowa: ukraińska i rosyjska/społeczna: przekrój społeczny/lokalna: Wołyń

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar historyczny: zabytki archeologiczne, numizmaty, medale, sprzęty/kultura: biblioteka, także z archiwaliami, fotografie/etnograficzny: sztuk ludowa, sprzęty, ubiory, zapisy fonograficzne pieśni, zapisy słów i nut/naturalny: okazy geologiczne, paleontologiczne, zoologiczne.

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Nie istnieje	Pałac barona Fiodora Rudolfowicza von Steinheila. Początkowo 2, potem 5 pomieszczeń na pierwszym piętrze. Wieś Horodok, pow. równieński ,gub. wołżyńska
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	X	„г. Ровно, Волынской губернии, с. Городок, барону Феодору Рудольфовичу Штейнгель”
GODZINY OTWARCIA	X	Brak danych
DYREKTORZY	X	Nikołaj Teodotowicz (Bilaszewskij) Bilaszews'kyj j
ZARZĄDCA	X	Fiodor Rudolfowicz von Steinheil
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	X	Zaadaptowany

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Nie odnotowano

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Według napisanego przez założyciela i właściciela muzeum wstępu do pierwszego katalogu, wydanego w 1897 r., cele i zadania placówki były następujące:
„Popierając zawsze idee powstania możliwie dużej liczby tak zwanych muzeów okręgowych, zawsze znajdowałem, że ich u nas w Rosji jest daleko niewystarczająco. A tymczasem, one bezspornie mogą wiele pomóc we wszechstronnym zbadaniu poszczególnych części naszej rozległej ojczyzny. Żyjąc stale na Wołyniu i – rzeczywiście – interesując się nade wszystko tym krajem, doszedłem do wniosku, że, choć wiele zebrano, wiele już zrobiły różne osoby dla zbadania naszego kraju, jednak cały ten bogaty materiał pozostaje tak rozproszony, że korzystanie z niego jest prawie niemożliwe. Zjednoczyć to wszystko, zebrać poszczególne przedmioty, odnoszące się do historii Wołynia, znacznie dopełnić wszystko to, czego jeszcze mało, albo zupełnie nie opracowano, mogłoby tylko okręgowe muzeum wołyńskiej guberni. Takiego u nas na Wołyniu do tej pory nie ma, i dlatego postanowiłem położyć temu początek”.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Gubernia wołyńska

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Steinheil Fiodor Rudolfowicz von, baron. Ur. 1870 w nieznanym miejscu, zm. 1946 r.

Pochodził z rodziny Niemców bałtyckich. Majątek Horodok kupił jego ojciec, inżynier i radca stanu Rudolf Wasyliwicz, w 1878 r. Studiował najpierw w Uniwersytecie św. Włodzimierza w Kijowie, potem na Wydziale fizyczno-matematycznego Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Prowadził, oprócz najbardziej nas interesującej – naukowo-krajoznawczej, w tym muzealniczej – bardzo aktywną działalność polityczną i społeczną. Nie wchodząc w niepotrzebne szczegóły, do upadku rządów carskich był wiernym poddanym Imperium, jednak o zdecydowanie reformistycznych poglądach. Należał do Partii Konstytucyjnej-Demokratycznej (kadetów) i Towarzystwa Ukraińskich Postępowców. W 1906 r. wszedł do I Dumy. Po rewolucji październikowej, opowiedział się po stronie Ukraińskiej Republiki Ludowej. W okresie rządów hetmana Skoropadskiego pełnił funkcję ukraińskiego ambasadora w Berlinie. Utrzymywał kontakty z najwybitniejszymi reprezentantami rosyjskich i ukraińskich elit intelektualnych i politycznych, m.in. D. Doroszenką i M. Hruszews'kym. Według danych z 1913 r. był honorowym członkiem Towarzystwa Badaczy Wołynia w Żytomierzu.

Z kolei, w okresie międzywojennym, kiedy to przez większość czasu mieszkał w swoim majątku w Horodku, a więc na terenie II Rzeczypospolitej, związał się z rosyjską emigracyjną Robotniczą Partią Chłopską. Poza tym, szczególnie przed I wojną, prowadził bardzo rozległą i wielostronną działalność dobroczynną, m.in. zakładając i utrzymując w Horodku dwuklasową szkołę, a także elektryfikując wieś (wiadomość z 1907 r.). Zaangażowany w ruch masonski. W 1939 r. przeniósł się do Niemiec, gdzie dożył swych dni.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Bilaszews'kyj Nikołaj Teodołowicz (ur. 12 X 1867 w Humaniu, zm. 21 IV 1923 r. w Kijowie). Na prośbę F.R. Steinheila zajął się organizacją muzeum i zestawieniem (przynajmniej dwóch pierwszych) katalogów. Poza tym, wraz z założycielem placówki i grupą proszonych przez niego współpracowników, Bilaszews'kyj prowadził wykopaliska. Z sezonu 1899 wydał sprawozdanie. Związki Bilaszewskiego z muzeum horodeckim uchwytne są jeszcze co najmniej w 1907 r.

Muzealnik, archeolog i numizmatyk. Absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie (1887 – 1891). Współpracownik i redaktor czasopisma „Kievskaja Starina”. Członek moskiewskiego Towarzystwa Archeologicznego. Od 1894 do 1897 r. urzędnik w Warszawie, gdzie zaprzyjaźnił się z Fiodorem Steinheilem, na prośbę którego skupował książki dotyczące Wołynia. Od 1897 r. bibliotekarz w Instytucie Politechnicznym w Kijowie. Od 27 V 1899 r. w radzie tworzącego się kijowskiego muzeum starożytności. Dyrektor tej placówki od 19 II 1902 r. W latach 1903 – 1905 własnym sumptem wydawał „Archeologičeskiju Letopis' Južnoj Rossii”. Wyższy urzędnik oświatowy. W 1918 r. został członkiem honorowym Ukraińskiej Akademii Sztuki, zaś rok później członkiem rzeczywistym Ukraińskiej Akademii Nauk.

Moszkow Walentin Aleksandrowicz (1820 – ok. 1920). Etnograf i botanik, przejawiający również zainteresowanie ikonopisaniem. Oficer głównego sztabu zarządu artyleryjskiego Muzeum Wojny. Współpracownik i członek warszawskiego oddziału Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego. Autor licznych fotografii przeznaczonych do horodeckiego muzeum. W 1891 r. zapisał, zachowane w archiwum w Równem, „Pieśni żołnierzy garnizonu warszawskiego, pochodzących z guberni wołyńskiej”. Bardzo wcześnie w swych działaniach etnograficznych posługiwał się fonografem.

Matwieew A.A... Współpracownik F.R. Steinheila, wykonawca fotografii przeznaczonych do muzeum i ofiarodawca nielicznych, co prawda, obiektów do muzeum.

Skrylenko A.A.., w 1905 r. kierująca okręgowym muzeum im. A[leksandra] N. Pola w Jekaterynosławiu (obecny Dniepr, Ukraina). Jesienią 1904 r. zajęła się w Horodku wprowadzeniem do inwentarzy obiektów do tego momentu niewpisanych. Poza tym reorganizowała rozszerzającą się ekspozycję.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Nie stwierdzono

Szczegółowa historia instytucji

Horodeckie Muzeum Guberni Wołyńskiej powołane zostało z inicjatywy barona Fiodora Rudolfowicza von Steinheila w 1896 r. Właściciel zabezpieczył jego funkcjonowanie placówki coroczną subwencją. W organizacji instytucji pomagał Steinheilowi N.T. Bilaszewski, który miał zapewne duży wpływ na ukształtowanie jej programu, a także zestawiał dwa pierwsze katalogi zbiorów (wydane w 1897 i 1898 r.). Według pierwotnego założenia muzeum dzieliło się na 5 oddziałów: przyrodniczy, geograficzny, antropologiczny, archeologiczny i etnograficzny, uzupełnione o bibliotekę. Nader ważnym założeniem było skoncentrowanie się na zbieraniu obiektów z terytorium ówczesnej guberni wołyńskiej. Muzeum posiadało inwentarz zbiorów, księgę rozchodów, „Letopis' Gorodeckiego muzeja”, do którego miały być wpisywane uwagi na temat działalności muzeum oraz opinie osób, uczestniczących w organizacji muzeum, a także odwiedzających. Poza tym, prowadzona była księga rejestracji gości, jednak – podobno – nie do końca systematycznie. Niestety, nic z tej dokumentacji się nie zachowało.

W 1897 r. F.R. Steinheil wraz z N.T. Bilaszewskim przeprowadzili w lipcu i sierpniu wykopaliska kurhanów znajdujących się w 4 mogiłnikach położonych w pow. rówieńskim.

W 1898 r. F.R. Steinheil zaprosił do Horodka laboranta gabinetu zoologicznego Uniwersytetu Warszawskiego, K.W. Kulwiecia, który podczas miesięcznego pobytu uzupełniał i porządkował kolekcję oddziału przyrodniczego, między innymi o zbiór entomologiczny. W tym czasie współpracował także z placówką, zoolog A.K. Mordwiłko, badający mszycę. Wówczas też baron Steinheil wraz z N.T. Bilaszewskim prowadzili wykopaliska, między innymi w samym Horodku.

W następnym roku muzeum zorganizowało dwutygodniową wycieczkę naukową po powiecie rówieńskim, rozpoczętą 9 lipca. Wzięto w niej udział, oprócz właściciela placówki i inicjatora przedsięwzięcia, 11 osób, w tym archeolog E.I. Kornitowicz, W.A. Moszkow, etnograf L. Feldman, baron D.K. Wrangel, botanik J.W. Moszkowa i zoolog N.A. Moszkow. Podczas wycieczki rozkopano 15 kurhanów, przeprowadzono próbne wykopaliska grodów, zbierano owady i rośliny, a także fotografowano: okolice, zabytki, typy miejscowej ludności, sceny uliczne i in. Do muzeum trafiło 75 negatywów wówczas wykonanych.

W tym samym, 1899 r. muzeum dokonało nowatorskiego zapisu na wałkach fonograficznych 6 utworów wykonanych przez sprowadzonego do Horodka lirnika z powiatu radomyskiego z gub. kijowskiej. O ile można zorientować się z dość niejasnych zapisów w katalogu za drugi rok działalności muzeum, zapisy były dokonywane przez W.A. Moszkowa także jesienią 1898 r. (pieśni wykonywane podczas „Wertepu”, weselna muzyka żydowska).

W 1900 r. zorganizowano drugą wycieczkę naukową. Ruszyła ona z Horodka 15 czerwca. Tym razem celem były miejscowości znajdujące się w powiecie żytomierskim. W przedsięwzięciu, oprócz Steinheila, znów wzięło udział 11 osób (w tym: znany, związany z Towarzystwem Badaczy Wołynia historyk, J.W. Jarocki, archeolodzy E.I. Kornitowicz i N.K. Reks, W.A. Moszkow, etnograf I.Ch. Bogowski, botanik J.W. Moszkowa i zoolog D.W. Moszkow). Działania badawcze grupy były analogiczne do przeprowadzonych w poprzednim roku.

Mieściło się muzeum na pierwszym piętrze pałacu Steinheila w Horodku, Początkowo (według katalogu z 1897 r.) w jednym, następnie w dwóch pokojach, aby zostać ostatecznie rozszerzonym do 5 „średniej wielkości” pomieszczeń. Reorganizacją kolekcji zajęła się jesienią 1904 r. muzealniczka z Jekaterynowostawia, A.A. Skrylenko. Ona też wówczas wprowadziła do inwentarza obiekty do tego momentu niewpisane. Z 1905 r. pochodzi ostatni wydany katalog muzeum, nie wiadomo, przez kogo zestawiony.

Nowy rozkład zbiorów prezentował się według relacji z 1907 r. następująco. Centralne pomieszczenie od wejścia zajmowała biblioteka połączona z kancelarią. Na lewo od niej rozmieszczone były dwa pokoje. W pierwszym od biblioteki znajdowały się oddziały antropologiczny i archeologiczny, w tym w przyściennych szafach eksponowano czaszki i kości znalezione podczas wykopalisk. W drugim pokoju umieszczony był oddział etnograficzny. W nim zaś powieszone na manekinach stroje ludowe, głównie poleskie. Poza tym można tam było zobaczyć np. tzw. „wertep”, służący do zabaw ludowych (rodzaj teatryku). Na prawo od biblioteki również były rozmieszczone dwa pokoje. W pierwszym z nich (od biblioteki) znajdowały się oddziały „cerkiewny” (wg opisu Szafrąńskiego) i geograficzny. W pierwszym z wymienionych pokazywano ikony, elementy wyposażenia cerkwi, a także pasy słuckie. W drugim, w wielkiej szafie, znajdowało się 12 skrzynek, odpowiadającym powiatom wołyńskim. Umieszczone w nich były negatywy i liczne, różnorodne materiały piśmienne poświęcone setkom wsi i miasteczek wołyńskich.

Co ciekawe, według słów A. Szafrąńskiego, na jednym z budynków kompleksu pałacowego znajdowała się wywieszka o treści: „Городецкий музей Волинской губ. барона Ф.Р. Штейнгель”.

Zapewne w 1914 r., w obliczu zbliżającego się frontu, F.R. Steinheil zdecydował się ewakuować większość zbiorów do majątku brata znajdującego się w miejscowości Tuijszcho niedaleko Tuapse w Kraju Krasnodarskim. Zaginęły one w trakcie rewolucji, gdy miejscowość spalono, a właściciela majątku zabito. Biblioteka muzealna trafiła natomiast do Kijowa. W 1919 r. zdecydowano, aby przekazać ją do księgozbioru Uniwersytetu św. Włodzimierza, następnie zaś

zmieniono decyzję, postanawiając, że stanie się ona częścią Narodowej Biblioteki Ukrainy. W rzeczywistości przechowywano ją (według informacji z 21 XII 1920 r.) w hotelu „Palace”. Tam też zaginęła.

Jedynym ocalałym modułem muzeum Steinheila są wchodzące niegdyś w skład biblioteki archiwalia, obecnie przechowywane w Okręgowym Archiwum w Równem (zob. rubryka „Archiwa”), a niegdyś znajdujące się w Żytomierzu.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Według katalogu z 1897 r. (za pierwszy rok działalności) do muzeum trafiło łącznie 950 numerów inwentarzowych, w tym: 354 do oddziału geograficznego, 16 do antropologicznego, 103 do archeologicznego, 252 do etnograficznego, 179 do biblioteki (w tym 25 w j. polskim) oraz 46 poza wyodrębnionymi oddziałami.

W następnym, drugim roku istnienia muzeum wzbogaciło się o 1795 numerów inwentarzowych. Szczególnie solidnie uzupełniony został oddział przyrodniczy. Trafiło do niego 1051 nowych numerów. Laborant gabinetu zoologicznego Uniwersytetu Warszawskiego K.W. Kulwiec, zbierał, głównie motyle, a także porządkował zbiory. A.K. Mordwiłko stworzył wówczas obejmującą 67 egzemplarzy kolekcję różnych form mszycy, w tym do tego momentu nieznaną. Łącznie w oddziale w końcu 1898 r. było 3051 numerów, w tym 1949 zoologicznych. Warto zauważyć, że według katalogu stosowano różne formy zabezpieczania eksponatów. Na przykład owady suszono, częściowo zachowywano w spirytusie, częściowo zaś w 4% roztworze formaliny. Poza tym, zbiory rozszerzyły się: w oddziale geograficznym o 148 numerów, antropologicznym o 8, archeologicznym o 350, etnograficznym o 18, zaś biblioteka o 220 pozycji. Wreszcie, według ostatniego z katalogów, w latach 1899 – 1904 placówka wzbogaciła się odpowiednio: oddział geograficzny o 681 numerów; oddział antropologiczny o 46 numerów, w tym 40 szkieletów pozyskanych z wykopalisk kurhanów; oddział archeologiczny łącznie o 606 numerów (w tym 17 z tzw. Starej katedry we Włodzimierzu Wołyńskim – dar E.A. Karwasowskiego); numizmatyczny i sfragistyczny, będąc ynowym tworem w stosunku do oryginalnej struktury, o 61 numerów; etnograficzny o 140 numerów oraz 2 wálki fonograficzne, wreszcie biblioteka o 50 rękopisów i 13 starodruków.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Brak

Strategia pozyskiwania zbiorów

Zakupy, materiał z wykopalisk, dary.

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

N.T. Bielaszewski – obiekty archeologiczne

E.I. Dwernicki – monety

A.A. Kaltenberger – monety

W.A. Moszkow – obiekty etnograficzne

W.P. Naumienko - książki

O.I. Lewicki – książki

O. Fotinski, - książki

J.W. Jarocki – książki, obiekty archeologiczne

Juraszew, nauczyciel żytomierskiego gimnazjum – obiekty archeologiczne
(znoszone do niego przez chłopów)

L.K. Żytyński – monety

N.P. Skorodyński – monety

L.A. Tretiakow, pop – obiekty etnograficzne, monety

O.R. Czetyrkina – archiwalia (Archiwum cudnowskie)

E.A. Karwasowski – archiwalia, obiekty archeologiczne, obiekty sakralne, starodruki,
książki

P.A. Tutkowski – książki

K.G. Tołstoj – obiekty archeologiczne, książki

F.F. Richter – monety, książki

E. Majewski – książki

S.S. Koprowski - pieczęcie

S.G. Piskun - monety

D.K. Wrangel – obiekty etnograficzne

S.P. Jaremicz - rękopisy

I. Bogotowski, pop – rękopisy

Wymieniamy tylko osoby, które darowały więcej niż jeden przedmiot. Wśród darczyńców są też autorzy książek przekazywanych do horodeckiego muzeum.

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

- 1) VII – VIII 1897 r. wykopaliska kurhanów w pow. rówieńskim prowadzone przez F.R. Steinheila i N.T. Bilaszewskiego;
- 2) 1898 r. wykopaliska prowadzone przez F.R. Steinheila i N.T. Bilaszewskiego;
- 3) VII 1899 r. wycieczka naukowa po pow. rówieńskim (zob. Szczegółowa historia instytucji);
- 4) VI 1900 r. wycieczka naukowa po pow. żytomierskim (zob. Szczegółowa historia instytucji).

Gródeckie muzeum barona Steinheila prowadziło prace archeologiczne. Prace wykopaliskowe tej placówki koncentrowały się na miejscach dawnych kurhanów i grodzisk. Teodor Steinheil posiadał zezwolenia na prowadzenie prac wykopaliskowych nie tylko na terenie własnego majątku, ale także na obszarze całego powiatu rówieńskiego, a następnie guberni wołyńskiej. W 1897 r., razem z M. Bilaszewskim, Steinheil rozkopał kurhany na czterech cmentarzyskach na lewym brzegu rzeczki Uście. Pozyskane w ten sposób zabytki wzbogaciły Muzeum Gródeckie. Prace archeologiczne prowadzone były przez barona Steinheila do wybuchu I wojny światowej.

Oprócz pozyskiwania zbiorów ich celem była także inwentaryzacja zabytków architektury i budownictwa oraz dokumentowanie lokalnego folkloru. W ekspedycjach uczestniczyli naukowcy z Kijowa, Petersburga, Moskwy oraz miejscowi badacze starożytności. Na terenie Wołynia ekspedycje terenowe zapoczątkowane zostały przez Muzeum w Gródku. Badania prowadzone były metodycznie, w grupach tematycznych. Zaproszenia kierowano do specjalistów z wybranych dziedzin nauki, którzy dobierali sobie do pomocy współpracowników spośród studentów lub miejscowych krajoznawców. Wszystkie prace finansowane były przez barona Steinheila. Pierwsza ekspedycja odbyła się w roku 1899

roku. Podczas tych wypraw intensywnie pracowały zwłaszcza sekcja archeologiczna, w skład której wchodził zawsze Teodor Steinheil, oraz historyczna.

Switłana Hawryluk opisuje jedną z takich wypraw, zorganizowaną w roku 1900 na obszarze powiatów: Żytomierz, Owruć i Nowogród Wołyński. Pracowały wówczas sekcje: archeologiczna, historyczna, etnografii, botaniki i zoologii. Członkowie sekcji historycznej, wśród których byli m.in. A. Matwiejew, J. Jarocki, A. Jarocka, W. Nejkirch, wykonali fotografie zabytkowych cerkwi, ikon, ikonostasów, naczyń liturgicznych. Skopiowali zabytki piśmiennictwa odkryte w cerkwiach, klasztorach i prywatnych archiwach

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

Zob. ostatni akapit rubryki „Szczegółowa historia instytucji”.

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Zob. rubryka „Charakterystyka zbiorów”.

Wystawy czasowe

Brak danych

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

- Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель за первый год с 25 ноября 1896 года по 25 ноября 1897 года, сост. Н. Беяшевский, Варшава 1898.

- Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель за второй год с 25 ноября 1897 года по 25 ноября 1898 года, сост. Н. Беяшевский, Киев 1899.

- Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель. С 25 ноября 1898 г. по 25 ноября 1904 г., Киев 1905.

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

- Біляшівський М., Исследования и раскопки. Экскурсия от Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель, [w:] Археологическая летопись Южной России, Киев 1899, t. 1 [non vidi].

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Nie znaleziono precyzyjnych danych.

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający z Kijowa, Żytomierza, Krzemieńca, szerzej – z Wołynia, Moskwy.

Komentarze prasowe w Kijowie, Moskwie, Petersburgu. Tyle udało się – jak na razie – ustalić.

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Nie zachowały się, podobno niestarannie prowadzone, księgi gości/księga gości. Wiadomo zaś, że wśród odwiedzających muzeum byli arcybiskup wołyński Modest (nie mniej niż 2 razy), gubernator wołyński I.J. Dunin-Borkowski, hrabina P.S. Uwarowa, szefowa moskiewskiego Towarzystwa Archeologicznego, P.A. Tułkowski, członek Towarzystwa Badaczy Wołynia z Żytomierza, członek tejże instytucji, znany historyk J.W. Jarocki z Żytomierza.

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

- И.С. Абрамов, *Городецкий музей, Волынской губернии, бар. Ф.Р. Штейнгель*, „Живая Старина”, R. XV, 1906, t. 4, s. 249–254.

- Біляшівський М., *Исследования и раскопки. Экскурсия от Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель*, [w:] *Археологическая летопись Южной России*, Киев 1899, t. 1, s. 137–182.

- Бухало Г., *Музей барона Федора Штейнгеля*, „Наукові записки Рівненського краєзнавчого музею”, t. 1, 1996, s. 11–16.

- Бухало Г.В., *Музей барона Федора Штейнгеля на Волині*, [w:] *Музеї України XIX – початку XX століть*. Київ 2005, s. 255–262.

- Гаврилюк С., *Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляштя (XIX — поч. XX ст.)*: Монографія, Луцьк 2002.

- *Городецкий музей Волынской губернии*, „Исторический вестник”, R. XIX, 1898, t. LXXI, s. 1072–1073.

- Государственный архив Ровенской области, *Архивная опись № 1: Штейнгель Федор Рудольфович – хранитель музея с. Городок, Ровенского уезда 1800 – 1899 гг.* [mpis w posiadaniu Państwowego Obłastnego Archiwum w Równem].

- А. Климчук, *Музей барона Федора Штейнгеля*, [w:] *Історія музейництва, пам'яткоохоронної справи, краєзнавства і туризму в Острозі та на Волині*. Науковий збірник, t. 2, Острог 2009, s. 126–129.

- Kondraciuk P., *Muzea wołyńskie wczoraj i dziś*, „Niepodległość i Pamięć”, 2008, nr 27, s. 383–404.

- Кушпетюк О., *Федір Рудольфович Штейнгель та його роль в організації Городецького музею*, [w:] *Волинський музей: історія та сучасність*. Науковий збірник, t. 4, Луцьк 2009, s. 263 – 266.

- Кузьміна І., *Городецький музей як осередок розвитку науки та культури на Волині*, „Український історичний збірник”, t. 18, 2015, s. 128–147.

- Кузьміна І., *Політична діяльність Федора Штейнгеля (1906–1918 рр.)*, [w:] *Проблеми історії України: факти, судження пошуки*, 21, 2012, s. 243–262.

- Л[азаревский] О., *Городецкий музей Волынской губернии*, „Киевская старина”, t. LXI, 1898, nr 4, s. 13–17.

- Луканюк Б., *Найперші фонографічні записи в Україні: Городецький музей, „Етнокультурна спадщина Рівненського Полісся”*, т. IV, 2003, s. 19–45.
- Миронець Н. *Барон Федір Рудольфович Штейнгель: біографічний нарис, „Наукові записки Рівненського краєзнавчого музею”*, т. VIII: 140-річчю від дня народження Федора Рудольфовича Штейнгеля присвячується, 2010, s. 9 – 90 [16, wliczając w to wymienione w bibliografii, artykułów poświęconych różnym aspektom życia barona Steinheila i funkcjonowania jego muzeum].
- Нахратова Т., *Життя та діяльність Федора Рудольфовича Штейнгеля (за матеріалами фондової збірки Рівненського обласного краєзнавчого музею та Державного архіву Рівненської області)*, „Наукові записки Рівненського обласного краєзнавчого музею”, т. 4: Матеріали наукової конференції 25-26.10.2006 року, 2006, s. 194–197.
- „Наукові записки Рівненського краєзнавчого музею”, т. VIII: 140-річчю від дня народження Федора Рудольфовича Штейнгеля присвячується, 2010, s. : łącznie
- Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель за первый год с 25 ноября 1896 года по 25 ноября 1897 года, сост. Н. Беяшевский, Варшава 1898.
- Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель за второй год с 25 ноября 1897 года по 25 ноября 1898 года, сост. Н. Беяшевский, Киев 1899.
- Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель. С 25 ноября 1898 г. по 25 ноября 1904 г., Киев 1905.
- Шафранский А. *Экскурсия в с. Городок Волынской губернии. Музей барона Ф.Р. Штейнгель (из уроков отчизноведения)*, Кременец 1907.
- Шевчук С., *Жертовність для утвердження України, Рівне 2002.*
- А. Винницький, *Микола Теодотович Біляшівський: його життя та музейна робота*, Київ 1926.
- Воронкова Т., *Штейнгель Федір Рудольфович, [w:] Особові архівні Фонди Інституту рукопису: Путівник (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)*, Київ 2003, s. 602–605.
- *Звіти Городецького музею*, підг. В. Луц, О. Морозова, „Наукові записки Рівненського краєзнавчого музею”, т. XIV, 2016, s. 219–278.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

1) Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. 109, 744 од. zb. (70-і роки XIX ст. – 1914 r.); ф. III, nr 8115, 11198, 57480–57486 (w tym: Штейнгель Ф.Р., До історії створення Городецького музею Волинської губернії барона Ф.Р. Штейнгеля (1896)) [non vidi];

2) Державний архів Рівненської області, фонд 366, оп. 1 (102 jednostki poświęcone Steinheilowi, Horodkowi i tamtejszemu muzeum, w tym np.: спр. 77: Тексты песен, собранные В.А. Мошковым для музея с. Городок).

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

W licznych artykułach publikowane są zdjęcia F.R. Steinheila, jego rodziny, współpracowników, pałacu itp.

Ciekawy album z analogicznym materiałem posiada Muzeum Okręgowe w Równem (Рівненський краєзнавчий музей, РКМ 161/1-96).

Jedyne znane nam zdjęcie przedstawiające fragment wnętrza muzealnego (tzw. wertep, dekorację do przedstawień o Herodzie, strój żeński i męski na manekinach oraz inne obiekty. Co ciekawe cztery wymienie z oznaczeniami numarami i legendą) znajduje się na frontyspisie broszury: *Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель за первый год с 25 ноября 1896 года по 25 ноября 1897 года*, сост. Н. Беяшевский, Варшава 1898.

Ciekawe cytaty

„Troszcząc się o losy muzeum, dokonałem należnych rozporządzeń – na wypadek niemożności lub nieskłonności do prowadzenia tego dzieła dalej przeze mnie lub przez moich następców – o przekazaniu muzeum bezpłatnie jakiejkolwiek społecznej instytucji”;

„w kolekcji muzeum zdecydowano umieszczać tylko te przedmioty, pochodzenie których jest dokładnie znane”.

Oba cytaty z: *Отчет Городецкого музея Волынской губернии барона Ф.Р. Штейнгель за первый год, s. II, IV–VI.*

UWAGI:

Bibliografia dotycząca F.R. Steinheila i jego muzeum jest na tyle bogata, że podajemy tylko pozycje najważniejsze z naszej perspektywy.

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Dariusz Dąbrowski/ Małgorzata Wawrzak

Data sporządzenia karty:

--

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

Równe, XII 2018

Żytomierz, III 2019

Równe, III 2019

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	